

Ny Terrorism - Terrorns Janusansikte

Max Olin
Pal Olsson

Abstract

Ny terrorism är ett uttryck som fått ökad publicitet, som ett relativt nytt teoribildningsfält kan därför oklarheter föreligga gällande definitioner och dess koppling till verkligheten. Genom studier av litteratur inom ämnet testar vi en existerande teorimodell avseende ny och gammal terrorism genom att använda oss av två exempelorganisationer. Ansatsen är att undersöka teorin kring ny terrorism i förhållande till samtida terrororganisationer. Kategoriindelning i modellen utgörs av: struktur, målsättning och metod, där dessa representerar idealtyper för de olika formerna av terrorism. Resultatet av undersökningen är att vi finner att teorin bör betraktas som en skala om den skall ha relevans för att beskriva terrororganisationer.

Nyckelord: Ny terrorism, Gammal terrorism, Hezbollah, RAF, idealtyper

Innehållsförteckning

<u>1. Inledning.....</u>	<u>4</u>
1.1 Syfte och frågeställning.....	4
1.2 Avgränsning.....	5
1.3 Definitioner.....	6
<u>2. Metod och Material.....</u>	<u>8</u>
<u>3. Ny Terrorism.....</u>	<u>10</u>
3.2 Kritik mot teoribildningen.....	11
<u>4. Exempelorganisationer.....</u>	<u>13</u>
4.1. Bakgrund.....	13
4.1.1. Rote Armee Fraktion (RAF).....	13
4.1.2. Hezbollah.....	13
4.2. Jämförelse teoribildning.....	14
<u>5. Analys.....</u>	<u>16</u>
5.1. Struktur.....	16
5.2. Målsättning.....	17
5.3. Metod.....	18
5.4. Gränsöverskridande.....	20
<u>7. Slutsatser.....</u>	<u>22</u>
<u>8. Referenser.....</u>	<u>23</u>

1. Inledning

“[...] -- Terrorism is not limited to one geographical area or to one particular social or national group. Terrorism knows no boundaries. It can strike as easily in America as it can in Europe, in the Middle East, in Asia or in Africa. No continent, no country is immune from terrorism. Terrorism, therefore, is a global threat.

-- As a global threat, only global action can eradicate the evil of terrorism. One State alone cannot be successful, as terrorists themselves know no frontiers. The cooperative action of all is required to eradicate this threat to all nations.”

Secretary-General Boutros Boutros-Ghali, 29 May, 1996

I takt med den ökande globaliseringen, och som vissa akademiker hävdar, kosmopolitism (Kaldor 2007) har också våldsanvändandet fått nya uttrycksformer. Inom vår disciplin - Freds- och Konfliktvetenskap, är diskussionen kring Nya- och Gamla krig återkommande. Parallellt med denna diskussion förekommer en snarlik diskussion rörande ett annat uttryck för våld, nämligen terrorism och uppdelningen mellan Gammal- och Ny Terrorism. Strävan efter att kategorisera och skapa teorier är grundläggande för att öka förståelsen kring fenomenet, samtidigt skapar detta utrymme för tolkningar och teorier ställs mot varandra. I värsta fall uppstår begreppsförvirring och klassificeringen används generellt för en viss typ av dåd eller baserat på en signifikant brytpunkt i historien.

1.1 Syfte och frågeställning

I samband med Kalla krigets slut, och därmed slutet för den bipolära världsordningen, förändrades det geopolitiska läget drastiskt. Vilket bland annat återspeglas i många nydanande publikationer, som fortfarande studeras, exempelvis verk av Huntington, Fukuyama, Keohane, Waltz, Tickner och Buzan för att nämna några. Denna bipolära ordning kan anses som att både vara grunden till konflikter och i andra sammanhang verkat återhållande. Under senare delen av Kalla kriget, var förekomsten av ideologiskt/politiskt baserad terrorism ett

återkommande inslag i framförallt den Europeiska massmediabilden. Efter Kalla krigets slut har, framförallt den massmediala fokuseringen kretsat kring religiöst baserade terrorhandlingar. Därmed ligger Kalla krigets slut nära till hands som en logisk delningspunkt, dock skapar en kronologisk delningspunkt svårigheter och allt för grova indelningar. Vi avser därför att undersöka samtida terrororganisationer och dess relevans i diskussionen kring ny terrorism. Samtidigt anser vi det vara av största vikt att poängtera terrorismens och terrordådens långa närvaro i den mänskliga historien, och inte endast som ett nutida fenomen.

Frågan är: *Hur väl lämpad är teorin om ny terrorism för att beskriva samtida terrororganisationer?* Syftet med uppsatsen blir att pröva en teoretisk ansats på två terrororganisationer och genom detta föra resonemang kring huruvida organisationerna och i vilken utsträckning dessa organisationer kan anses följa definitioner kring ny terrorism.

1.2 Avgränsning

För att skapa en avvägning mellan djup och bredd i uppsatsens omfång, har vi utelämnat ett antal områden. Dessa avgränsningar har stor relevans för disciplinen terrorstudier, men kräver mer utrymme för att ge en seriös och rättvisande bild av problematiken som dessa presenterar. Vi kommer inte undersöka gränsdragningar och argument för och emot terrorism kontra gerilla-/frihetskamp, utan vårt fokus är fenomenet terrorism. Vi kommer att avhandla övertygelser som formar och förändrar terrororganisationer, såsom politisk ideologi och religiösa influenser. Vi har avsiktligt valt att inte använda högerextremistisk terror, varken som exempelorganisation eller i någon annan form. Detta val har inte varit självklart, men beslutet att inte hantera denna gren har stärkts under arbetets gång. Detta beroende på faktorer såsom: svårigheter att belägga organisationsnivån för denna typ av grupper, framförallt i förhållande till andra grupperingar – detta kan dock i djupare studier eventuellt påvisa okända samband och oväntade resultat, som mycket väl kan förändra förhållandet till ny terrorism. I olika publikationer har vi också upptäckt svagheter vad gäller upplösningen för att urskilja högerextremistisk terrorverksamhet, i detta samband vill vi exempelvis peka på Lynch – Ryders (2012 s. 262, 264) “Deadline, organisational change and suicide attacks: understanding the assumptions inherent in the use of the term ‘new terrorism’”, där den statistik som presenteras inte urskiljer högerextremistisk terrorverksamhet. Dock nämns det i ett sammanhang och det är ett statistiskt urval från tidskriften: *Studies in Conflict in Terrorism*

där ny terrorism och tjugoen koncept som kan knytas till begreppet. Detta koncept noteras, men registrerar ett närmast obefintligt resultat i statistiken. Vidare har vi inte behandlat sociala strukturer som driver individer. I samband med teori kring ny terrorism, har vi aktivt valt bort åtgärder för att hantera fenomenet. I viss utsträckning berörs antiterrorverksamhet, men i ett sammanhang där det har direkt påverkan på teorimodellen. Vi behandlar massmedia och retorik på motsvarande sätt, men vi har inte utfört analyser av tal och skrifter, eller genomfört mediaanalyser i uppsatsen. Ett återkommande ämne i samband med de flesta argumentationer för, emot och kring ny terrorism är massförstörelsevapen. Vi för kortare resonemang kring ämnet, men ägnar inte djupare studier kring detta, då den modell vi valt inte har detta som ett avgörande kriterie. Avslutningsvis finns det en viss diskrepens mellan akademiker vad avser klassificeringen av organisationer som Earth Liberation Front (ELF) och Animal Liberation Front (ALF). Vi har avsiktligt valt att utelämna dessa, vi erkänner att en del definitioner av terrorism överensstämmer på dessa organisationer, men i vissa fall blir denna klassificering starkt ifrågasättas.

1.3 Definitioner

Terrorism är en term som definitionsmässigt är vag och problematisk. I syfte att försöka närma oss en förklaring, som vi kommer kunna använda under uppsatsen, har vi valt att utgå ifrån en definition som vi kritiskt granskar.

“The unlawful use of violence or threat of violence to instill fear and coerce governments or societies. Terrorism is often motivated by religious, political or other ideological beliefs and committed in the pursuit of goals that are usually political.” (US DoD 2008, p. 348)

Valet av definition är baserat på dels dess relativt aktuella datum, samt organisationens aktivitet i det så kallade War on terror. Fenomenet är inte nytt utan är ofta återkommande i den mänskliga historien. Men då vårt fokus framförallt är ny terrorism och samtiden, anser vi att aktualiteten är av relevans. Vi vill hävda att fokus skall ligga vid användandet eller hot om användandet av våld. Nästa del vi vill poängtera, är påverkan av statsledning eller samhällen. Därefter följer motiven och målsättningen som avgörande faktorer för att något bör anses som terrorism. I den valda referensen ser vi dock breda skrivningar och odefinierade gränser, såsom: *oftast* och *vanligen*, detta ger definitionen en stor frihet i att klassa något som terrorism. Vilket i sig inte är överraskande med hänsyn till organisationen ifråga. Samtidigt

förekommer få överstatliga definitioner av fenomenet, delvis på grund av svårigheten att ens kring en gemensam uppfattning av innebörden.

2. Metod och Material

Den metod vi använder oss av är en komparativ studie som syftar till att testa en teori. Teorin vi testar är teorin om ny och gammal terrorism. Operationaliseringen av vår frågeställning sker genom att vi använder oss av Peter R. Neumanns kategorisering av skillnader mellan ny och gammal terrorism rörande strukturer, målsättning och metoder. Detta gör vi genom en teoretisk studie där vi genom det material vi använder försöker placera in organisationer i Neumanns kategorisering (Neumann 2009 s. 29). Anledningen till att vi valde just denna kategorisering som ett verktyg för vår operationalisering är att den, som tidigare sagt, består av tre stycken konkreta begrep som underlättar operationaliseringen. Att det är just enbart tre begrepp i kategoriseringen gör den passande till uppsatsens omfattning. Det blir en placering av terrororganisationer på idealtyper av ny och gammal terrorism. Vilket inte är helt oproblematiskt då det som förespråkas av Neumann gällande skillnaderna mellan ny och gammal terrorism, inte är att det är två helt separata former av terrorism utan en skala mellan ny och gammal terrorism (Neumann 2009, s. 13, 47-48). Men för att vi skall kunna försöka placera in de två terrororganisationerna i ny alternativ gammal terrorism måste vi peka ut dem som tillhörandes mer den en av de två än den andra. Trots att detta är ett trubbigt instrument. För att avgränsa oss, har vi valt ut två terrororganisationer som exempelorganisationer och skall jämföra hur väl dessa terrororganisationer passar in på definitionen av ny och gammal terrorism inom de tre olika områdena som Neumann kategoriserar. De två terrororganisationer vi kommer att använda oss av är Rote Armee Fraktion (RAF) och Hezbollah. Anledningen till att vi valt dessa två organisationer, för att de är intressanta för att undersöka teorin om ny och gammal terrorism. Om teorin, om att det finns ny och gammal terrorism stämmer borde dessa två organisationer troligen uppvisa skillnader då den ena, RAF, inte längre är aktiv. Men den andra, Hezbollah, fortfarande är aktiv. Båda organisationerna är, alternativt var, tongivande och kända under sin tid. Vilket dels gör det enklare att hitta material om dem och dels visar på en form av relevans som organisation. Ytterligare en anledning till att det blev just RAF och Hezbollah är att Al-Qaeda och Irish Republican Army utgjorde exempelorganisationer i "Old & New Terrorism", vilket gjorde det olämpligt för oss att använda dem, även ifall de hade varit lämpliga av samma anledningar som RAF och Hezbollah. Det finns en problematik med

att välja ut enbart två organisationer. Dessa riskerar att styras av förhållanden som är specifika för just en av organisationerna och som därmed inte är vidare allmängiltiga och som man skulle kunna dra slutsatser av, gällande ny och gammal terrorism. Att inte titta djupare på fler organisationer än två är även en fråga om tid, då vi har en begränsad mängd tid på oss att slutföra vår uppsats. Materialet vi kommer att använda oss av, är bestående av nästan enbart sekundärkällor. Anledningen till detta är att vi har en begränsad mängd tid på oss att slutföra vår uppsats och då utgör sekundärkällor ett effektivare sätt att hitta den information vi behöver då de dels är enklare att få tag på. Samt dels utgör de ett enklare medel att få tag på den information som är relevant då de redan är bearbetade och sammanställda och där igenom enklare att få fram den information som eftersöks. Dock finns självklart problemet att då man kommer längre ifrån primärkällan riskerar informationen att förvanskas genom tolkningar samt avsiktlig och oavsiktlig missvisande selektering av primärkällan. Då sekundärkällor, med undantag för "Hizbullah: The Story From Within", utgörs av akademiska publikationer finner vi inga problem med tillförlitligheten. Grovt kan materialet vi använder oss av delas upp i litteratur som behandlar teorin om ny och gammal terrorism och empirisk litteratur som behandlar de terrororganisationer som vi har valt att använda oss av som exempelorganisationer. Den publikation som har central plats i uppsatsen är "Old & New Terrorism" skriven av Peter R. Neumann. Som tidigare nämnt kommer vi att använda oss av en kategorisering som Neumann gör i vår operationalisering. Därav den centrala platsen i uppsatsen "Old & New Terrorism" får.

3. Ny Terrorism

Tanken om att terrorism hade tagit sig nya uttryck och blivit annorlunda från hur den var förr, uppstod främst och fick kraft under 1990-talet. Akademiker som till exempel Laqueur och Hoffman uppfattade det som att den moderna ”nya” terrorismen hade tagit sig nyare former än den tidigare ”gamla” terrorismen. Det som framhålls som skiljande mellan den gamla och den nya terrorismen är framförallt: Vilken motivation; vilken struktur och att man eftersträvar att döda så många som möjligt. Kopplat till den sista punkten tas även strävan efter massförstörelse vapen tas upp (Lynch 2012, s. 259-260). Där man hävdar att den gamla terrorismen främst var sekulär och inte brukade ha någon religiös motivation. Den karakteriserades av hierarkiskt ordnade organisationer, som i viss mån efterliknade traditionella militära organisationers strukturer. Samt var fokuserade på ett specifikt geografiskt område, som man kämpade för och oftast genomförde sina operationer i koppling till det geografiska området. Den gamla sortens terrorism strävade inte efter att döda så många som möjligt för att skapa uppmärksamhet. Då ett för stort antal ”oskyldiga” offer kunde leda till bakslag för ens politiska kamp, då omvärlden och egna sympatisörer reagerade negativt på sådana aktioner (Neumann 2009, s. 17-18, 22-27, 37). Detta i kontrast till den nya sortens terrorism som hävdas ha religiösa motiv, som är politiska men likväl inte sekulära. Den nya terrorismens strukturer är till skillnad från den gamla inte hierarkiskt ordnade, åtminstone inte med en formell vertikal struktur. Utan snarare ordnat som ett nätverk. Visserligen med ledare, men utan en klar befälsstruktur. Samt det man kämpar för är inte längre kopplat till ett specifikt geografiskt område utan antingen flera eller inget alls. De operationer man genomför är heller inte alltid kopplat till de eventuella geografiska områden man är i. Ny terrorism tenderar även till att sträva efter att döda så många som möjligt i sina dåd för att maximera uppmärksamheten som skapas av dådet (Field, 2009, s. 197-199). Som Neumann påpekar är den här uppdelningen lämpligast förstådd som en skala, och inte som absoluta kriterier för vad som är gammal och ny terrorism. Man kan se terrororganisationer som mer eller mindre karakteriserade av ny eller gammal terrorism, men de passar ofta inte rakt av in på alla kategorier i ny eller gammal terrorism (Neumann 2009, s. 13, 47-48). Till exempel skulle man kunna ta IRA, som visserligen kämpade för klart sekulära mål som organisation. Men som var

verksamma i en konflikt med tydliga religiösa inslag (IRA, s. 2, 4). Eller HAMAS som är en organisation med klart religiösa motiv, men som har ett tydligt geografiskt fokus och en hierarkisk struktur på sin organisation.

	Gammal Terrorism	Ny Terrorism
Struktur	Hierarkisk; fokuserad på en geografiska tyngdpunkt	Nätverksorienterat; transnationell kapacitet och inriktning
Målsättningen	Nationalistiska- och/eller Marxistiska	Religiöst influerade
Metod	”legitima mål”; uppförandekodex	Massförlustdåd riktat mot civila; uppseendeväckande kraftigt våld

Figur 3.1 Gammal och ny terrorism: "Ideal typer" (Neumann 2007, s.29)

3.2 Kritik mot teoribildningen

Som all annan teoribildning finns det skilda åsikter, så och kring ny terrorism, vi avser redogöra för några av de mest tongivande, samt några som vi finner är viktiga att poängtera ur vårt perspektiv.

Kaplan (2011 s. 6) hävdar bestämt att ny terrorism inte existerar, även om detta kan uppfattas som den direkta antitesen till Neumann, så anser vi inte att deras argument är motstridiga, utan snarare styrker varandras argument. Som Neumann korrekt beskriver (2009, s. 12), så uttrycker termen snarare en utvecklingen än ett helt nytt koncept. Varvid ny terrorism inte är något revolutionerande och väsensskilt i förhållande till (gammal) terrorism. Avgränsningar är avgörande, men dessa skapar också begränsningar i möjligheten att försöka förstå terrorismens utveckling och huruvida denna är kopplad till andra utvecklingar och händelser. Neumann varnar för att använda sig av en definitiv brytpunkt och att föra resonemang kring "före" och "efter" (2009, s. 151), vi accepterar denna avgränsning. Vi hävdar inte att Neumann använder avgränsningen endast för att underbygga sin teori, utan dessutom av praktiska anledningar. I ett större perspektiv kan dock inte dessa omvälvande förändringar förbises. Bland annat så påpekas det att religiöst motiverad terrorism knappast är en ny företeelse, snarare är det en av de äldsta formerna av terrorism. Eller att terrordåd där man försöker att maximera antalet döda även fanns tidigare och att det är svårt att hitta säkra

statistiska belägg för att det skulle finnas någon markant ökning av massförlustterroristdåd. Vilket gör att man kan fråga sig hur relevant begreppet ny terrorism är (Field, 2009, s.200-204). Att då betrakta det hela som en skala där det finns extrem punkter gör att man undgår en viss del av den här kritiken. Likväl som andra direkta, men kanske framförallt indirekta skeenden, måste beaktas. Här avser vi händelser såsom Kalla kriget, informationsteknologins utveckling, proliferering av massförstörelsevapen, som alla har en, mer eller mindre direkt påverkan på terrorismens uppträdande och utveckling. Dock bör detta inte påverka ansatsen att bilda en grundteori kring detta fenomen.

Även innan den senast globaliseringsvågen, finns drag hos terrororganisationer, som kan härledas till samhällets utveckling. Dessutom är det av vikt att beakta terrororganisationer som konstruerade grupper och, ur ett konstruktivistiskt perspektiv utvecklas och förnyas grupper, eller också går de under. Även om det i andra sammanhang har talats om nya samhällen och ny grupper, så är det sällan ett vedertaget begrepp. Härvid vill vi understryka att terrororganisationer förändras, men detta är i många fall endast en reflektion och reaktion av samhällets övriga utveckling. Detta poängteras också av Neumann (2009 s. 22). Men samtidigt kvarstår frågan hur relevant termen ny terrorism egentligen är då om terrororganisationer kan vara både nya och gamla. Hur snarlik kan den nya terrorismen vara den gamla utan att begreppet blir meningslöst och enbart ett modeord som används för att beskriva modern terrorism, trots att det kanske inte finns skillnader mot den terrorism som funnit tidigare i historien.

4. Exempelorganisationer

4.1. Bakgrund

4.1.1. Rote Armee Fraktion (RAF)

Red Army Fraction – Röda Armé Fraktionen, också benämnt Baader-Meinhof ligan – vilket enligt Pluchinsky (1992 s. 16) är felaktigt. Grundades officiellt 14 maj 1970, och anses formellt upplöst 20 april 1998 (Moghadam, 2012 s. 157).

Gudrun Ensslin, Andreas Baader, Ulrike Meinhof möts i Berlin under slutet av 60-talet, dessa kan anses vara den grundande och innersta kretsen för RAF. I Berlin under denna tid fanns en uppsjö av aktivist- och proteströrelser, eftersom dessa rörelser inte kan anses vara en koherent rörelse, även om vissa ideologiska strömningar var likriktade, kan de därför inte ensamt förklara bildandet av RAF. Dock tyder det på att en stor del av RAFs centrala personer kom ur kärnan av den Västtyska studentrörelsen (Rethmann, 2006 s. 72). I många fall kopplas grundandet av RAF ihop med den väpnade fritagningen av Baader i maj 1970. Men grundandet kan inte ensamt kopplas till denna aktion. Rethmann hävdar (2006 s. 72) att den reaktion som RAF uttryckte växte fram som ett politiskt medvetande genom en decennielång process, och eventuellt kan student-, 68-rörelsen ses som en katalysator. Våldsytringar mellan staten, främst genom ordningsmakten, och de olika proteströrelserna förekom, vilket ofta tog formen av rena gatustrider, dock utan att direkt vapenvåld nyttjades. Detta kan också vara en del av förklaring kring bildandet av RAF, då man ansåg att studentrörelsen misslyckats med att uppnå sina mål, och man uttryckte ett behov av väpnat motstånd (Moghadam 2012, s. 158) - även om militanta tendenser väckts tidigare (Rethmann, 2006 s. 74).

4.1.2. Hezbollah

Hezbollah (en av flera stavningar) översätts oftast till Allahs parti eller Guds parti, är en Shia-muslimsk gruppering som terrorstämplat av ett antal nationer. Hezbollah organiserades någon gång omkring 1982 (Norton 2007, s. 34), som “en samling av unga revolutionärer”.

Detta som en reaktion på Israels intåg i Libanon, samma år. Dock sätts ofta det officiella startdatumet till 1985, då de släpper sitt manifest. Abbas al-Musawi, Baqr al-Sadr, Raghieb Harb, Shaikh Subhi al-Tufayli anses vara tongivande i det initiala skedet. Som stöd för bildandet av Hezbollah stod Iran och Syrien, där Iran stod för större delen. Irans syfte var bland annat att föda den Islamiska Revolutionen. Syriens syfte var snarare att fördjupa alliansen med Iran, samt indirekt använda Hezbollah som ett verktyg för att bekämpa Israel och USA, och genom stödet också kunna fortsätta utöva inflytande i södra Libanon genom maktbalans mellan Hezbollah och framförallt Amal.

1985 års programförklaring – hämtade mycket inspiration från 1978-79 revolutionen i Iran, med tydliga religiösa inslag. Man ansåg att både USA och Sovjetunionen förtryckte den muslimska världen (Norton 2007, s. 36). Hezbollah genomförde aktiva kampanjer mot kommunistiska krafter under 1984-85 i södra Libanon. Man intog en konfliktuell och icke medierande hållning, där imperialismen var att skylla för splittringen av den Muslimska befolkningen. Självhjälp var enda utvägen, då exempelvis FN inte agerat, utan snarare gått i stormakternas ledband. Väpnad kamp för och under islam var enda lösningen.

4.2. Jämförelse teoribildning

RAF är som tidigare sagt inte längre en aktiv terrororganisation, utan slutade med sin kamp år 1998 (Moghadam 2012, s. 157) vilket gör att de borde vara mer orienterade åt gammal terrorism. I mer eller mindre alla aspekter stämmer detta helt klart. Det tydligaste exemplet är nog att RAF var en synnerligen icke-religiöst motiverad organisation. Man skulle också kunna hävda att RAF inte lade fokus på att utföra några massförlustdåd, totalt dödade RAF 34 personer under den tid man var aktiva (Moghdadam 2012, s.157) i det mest enskilt dödligaste dådet dödades två personer (RAND 2012), vilket också placerar RAF inom gammal terrorism. När det gäller den struktur och den geografiska tyngdpunkten RAF hade, är det lite mindre klart, men fortfarande lämpligt att placera in RAF inom den gamla terrorismen. Man opererade över ett geografiskt område som inte bara innefattade Västtyskland, utan även andra länder. Dock när dessa dåd genomfördes var de fortfarande riktade mot västtyska mål, så som västtyska ambassader och företag (RAND 2012). Det visar på att man fortfarande har Västtyskland och politisk förändring där i fokus, trots att man agerar i utlandet. Mer eller mindre samtliga medlemmar i RAF bestod av västtyskar (Moghdadam 2012, s. 156-181). Detta gör att man kan hävda att RAF hade en tydligt geografiskt tyngdpunkt. Hur man rent

organisatoriskt har strukturerat sig har vi haft svårt att finna tillförlitlig information om. Sammanfattningsvis så kan man säga att RAF faktiskt placerar sig rätt så väl efter de attributer som kategoriserar gammal terrorism enligt Neumanns tabell. RAFs målsättning, metoder och till viss gräns struktur faller alla in i kolumnen för gammal terrorism utan några större brasklappar, med undantag vilken form av organisationsstruktur man hade.

Hezbollah som till skillnad från RAF fortfarande är aktiva, borde troligen uppvisa större likheter med ny terrorism än med gammal. Precis som med RAF stämmer det i vissa aspekter. Hezbollah är en i högsta grad religiös organisation. Visserligen med politiska mål, men likväl med tydliga religiösa motiv (Harik 2007, s. 16), vilket stämmer in med ny terrorism. Samt man har utfört några massförlustdåd. Frågan är dock ifall man kan påstå att dessa massförlustdåd utgör en stor del av Hezbollahs terrorverksamhet (RAND 2012). Och kanske än viktigare flera av de massförlustdåd som Hezbollah har utfört riktar sig mot militära mål (Norton 2007, s. 71, 77, 80). När det gäller vilken struktur och geografisk tyngdpunkt är det än tydligare att Hezbollah uppvisar de karaktärsdrag som förknippas med gammal terrorism. Man skulle nästan kunna säga att Hezbollah utgör en ideal terrororganisation för gammal terrorism när det gäller just struktur och geografisk tyngdpunkt. Det finns en tydlig geografiskt fokus på Libanon och till en viss del Israel. Man samarbetar visserligen med andra aktörer och är på intet sätt isolerade i sin kamp (Qassem 2005, s. 235-236). Men fokus för den kampen är, och förblir fokuserat på Libanon och Israel, trots att man agerar och får hjälp i och från utlandet (Norton 2007, s. 38-39). Strukturellt är Hezbollah organiserat väldigt hierarkiskt och den väpnade grenen av Hezbollah är tydligt militärt organiserat, med en befälsstruktur och enheter (Biddle 2008, s. 59) vilket är klart hemmahörande i den gamla terrorismen. Hezbollah är aningen svårare än RAF att placera som antingen ny eller gammal terrorism. Man tillhör tydligt ny terrorism när det gäller målsättningarna. Men man faller mer inom gammal terrorism när det rör sig om vilken struktur och vilka metoder man använder sig av.

5. Analys

I tidigare kapitel har vi redogjort för delar av de teoriansatser Neumann gjort, vad gäller definitioner och utmärkande drag, för framförallt ny terrorism. Vi har fokuserat på de tre urvalskriterier som han använder, nämligen: Struktur; Målsättning och Metod. Genom att använda dessa kriterier på de två exempelorganisationer vi valt: Rote Armee Fraktion och Hezbollah, har vi undersökt hur och i vilken grad dessa faller in på gammal respektive ny terrorism.

5.1. Struktur

Vad gäller hur terrororganisationer organiserar sig, har vi funnit att teorin i sig är svår att fullt ut använda på enskilda organisationer. Framförallt då dessa uppvisar ett förhållandevis flexibelt och anpassningsbart sätt att organisera sig. Detta kan kopplas till interna faktorer, såsom exempelvis: organisations skiftande storlek; förändringar beroende på organisationens fas i livscykeln; inflytelserika personers attityder till strukturer; förhållande till sympatisörer; tillgång och förmåga att nyttja teknologi för att underlätta intern kommunikation och ledning. Samt externa faktorer, exempelvis: olika staters antiterror-verksamhet. En av de grundläggande faktorerna för förändring av sin organisatoriska struktur bör hänföras till organisatorisk överlevnad. Vilket i många fall återfaller till den anpassningsbarhet som vi tidigare nämnde, då erfarenheter av motmedel som organisationen möter skapar en social-darwinistisk process.

Det andra kriteriet i Neumanns modell är terrororganisationens geografiska anknytning. Här anser vi att det finns få terrororganisationer som inte har en geografisk koppling. Dock är det av vikt att beakta vad som anses med geografisk koppling, exempelvis genomförde RAF attacker i Sydamerika, men målen var Västtyska staten och Västtyska företag. Vilket vi hävdar inte påvisar transnationell kapacitet, utan snarare förstärker anknytningen till det geografiska fokus som RAF påvisade. Den geografiska tyngdpunkten måste därför, enligt oss ses i ett

större perspektiv, och inte endast till den fysiska plats där terrororganisationen finns. Som tidigare sagts är det få organisationer som uppvisar en tydlig transnationell inriktning och kapacitet, vi är medvetna om organisationer som kan uppfattas som transnationella, då de verkar över en eller flera nationsgränser. Ett renodlat statscentrerat perspektiv kan vara missvisande och därför måste andra aspekter analyseras, exempelvis sträcker sig PKKs verksamhet och geografiska tyngdpunkt över flera statsgränser, dock hävdar vi att detta inte påvisar ett transnationellt fokus. Då strukturen är starkt kopplat till målsättning om en Kurdisk stat och därmed anser vi detta vara en klar geografisk tyngdpunkt. Den terrororganisation som skulle kunna uppvisa ett faktiskt transnationellt fokus är Al-Qaeda. Man befinner sig i och verkar över ett vitt geografiskt område som omfattar flera nationer och målen man har är inte direkt knutna till dessa nationer. Dock kan man även ifrågasätta om detta verkligen gör att man är transnationella, då de lokala organisationerna som är kopplade till Al-Qaeda har tydliga geografiska anknytningar. Frågan är om man betraktar Al-Qaeda primärt som en organisation eller ifall man ser det som en paraply-organisation för flera terrororganisationer som var för sig har en geografisk tyngdpunkt.

5.2. Målsättning

Då terrorismens som fenomen med största sannolikhet uppträdde långt innan bildandet av nationalstater och politiska ideologier, som Marxismen, är vi övertygade om att religiösa inslag förekom i de tidigare terrordåden. Vilket delvis motsäger den uppdelning som vi presenterar, dock är vi införstådda i detta. Och menar att benämningen gammal terrorism bör ses som samtida terrorism. Den uppdelning som Neumanns modell gör mellan "ideal-typerna" av gammal och ny terrorism är grovt förenklande, troligtvis syftande till att tydligare kunna polarisera skillnader mellan "ideal-typerna". Dock är det lämpligare att den indelning under ny terrorism bör omformuleras till *religiöst och/eller nationalistiskt influerat* - vilket Neumann också hävdar. Vi vill också föra fram en argumentation kring de olika influerande faktorerna, och i vilken utsträckning de är faktiska övertygelser eller att ideologiska/religiösa tolkningar matchar egna målsättningar. Där man initialt har en närmast utopisk målbild, vilket påverkas av den realitet som en organisation kan uppleva. Detta kan leda till antingen en fortsatt hög retorisk nivå gällande målbilden, men en faktisk lägre ambitionsnivå eller att båda sänks till en mer realistisk nivå. Detta hämtar vi bland annat ifrån de exempelorganisationer vi

använt oss av - RAF och Hezbollah. Där RAFs initiala revolutionära, väpnade anti-imperialistiska målsättning, inte återspeglades i deras aktioner under stora delar av 70-talet. Då de huvudsakligen genomförde aktioner syftande till frigivning av egna fängslade medlemmar. En modifierad variant kan vara Hezbollahs ihärdiga målsättning avseende Palestinas befrielse, från deras ursprungliga programförklaring och framgent varit oförändrad. Detta till trots har man inte nått någon direkt framgång eller påvisat kapaciteten att närma sig sin målsättning.

En annan aspekt att beakta, är att även ideologiskt och religiöst influerade organisationer tenderar till att ha begränsade målsättningar och konkreta, världsliga mål. .

5.3. Metod

Då denna kategori inriktar sig på planeringen, genomförandet och resultatet av, faktiska eller planerade terrordåd, kan detta uppfattas som en tydlig gränsdragning mellan ny och gammal terrorism. Då man tydligt kan peka på vad som faktiskt har hänt. Neumann för en diskussion kring förskjutningen av våldets syfte, inriktning och omfattning. Där den nya terrorismens dåd i viss utsträckning tävlar med andra händelser för att få uppmärksamhet, i framförallt massmedia. Då vi tidigare hävdade att *påverkan* (genom uppmärksamhet) är en av grundpelarna inom terrorismen, krävs i dagens globaliserade samhälle ett massmedialt genombrott. Detta genombrott kan uppnås genom massförlustdåd, här vill vi hävda att händelser med många drabbade, skadade och/eller döda, i sig oftast genererar massmedial uppmärksamhet. Läger vi sedan på dimensionen att offren är civila, får det oftast ännu större uppmärksamhet, då dådets hänsynslöshet förvärras. Som exempel kan vi nämna dåden i Madrid 2004, där den officiella siffran blev 191 döda, flera hundra direkt skadade och tusentals indirekt skadade/drabbade, i stort sett uteslutande civila. Dock bör vi vara kritiska mot detta förenklade synsättet, dels då vi måste ta hänsyn till vems mediabild vi hänvisar till. Samt kopplat till detta, kan enskilda offer ha likvärdig eller större betydelse än dåd som inte drabbar något som har anknytning till den massmediala målgruppen.

När det gäller massförlustdåd riktat mot civila är det intressant att notera att inte fler terrordåd utförs i form av kombinerade gisslantagningar/massskjutningar. Då denna metod har potential för både ett stort antal död och uppseendeväckande våld. Man får både den långdragna, och i modern tid konstanta, uppmärksamheten som karakteriserar

gisslantagningar. Samtidigt som man får chockvärdet av ett massförlustdåd. Således låter kombinerade/massskjutningar som ett attraktivt medel för terrororganisationer som lutar åt ny terrorism. Trots detta finns det ganska få exempel på just kombinerade gisslantagningar/massskjutningar. En förklaring kan vara att förekomsten av effektiva anti-terrorist styrkor gör ett sådant dåd riskabelt. Dels för att man riskerar att inte lyckas orsaka större förluster före det att man blir hindrad och dels för att det finns en risk för att man blir fångad. Bomber och självmordsbomber löser dessa problem, även om man förlorar den långdragna uppmärksamhet som ett kombinerat gisslan-tagning/massskjutning ger. Samt att de möjliggör att slå mot mål som är för svåra att komma åt för gisslantagningar/massskjutningar på grund av hög säkerhetsnivå.

För att förstå kriteriet ”legitima mål” som tillskrivs gammal terrorism, måste vi dels förhålla oss till kriteriet massförlust riktat mot civila som tillskrivs ny terrorism, samt gör avsteg ifrån den direkta kopplingen till folkrättsliga regler. Under definitionen gammal terrorism utesluts inte, enligt oss, civila mål. Dock bör ett civilt mål i sådant fall, anses som kopplat till, eller vara av symboliskt värde för målsättningen av dådet. I övrigt finns det få, eller inga fördelar för gammal terrorism att slå mot civila. Gällande uttrycket ”legitima”, bör detta snarast kopplas till organisationens ideologiska bas och vad man själv definierat som legalt och vem som inkluderas under motståndarsidan. Under arbetets gång har vi använt oss av Rand Corporation Database of Worldwide Terrorism Incidents, syftande till att skapa ett uppfattning om kvantitativa uppgifter. Och kopplat till denna och gällande kriteriet ”legitima mål”, finns en intressant avgränsning.

”The RDWTI only includes attacks against military targets if such an attack makes a broader political statement: exchanges of fire between al-Fatah and the Israel Defense Forces (IDF) in border areas between Israel and the Occupied Territories are not included, but the RDWTI does account for incidents like the attack against the USS Cole in Yemen.”

(Rand 2012)

Här finner vi likheter med argumentet ovan, gällande målets kopplingen eller symboliska värde.

5.4. Gränsöverskridande

Vi har ovan försökt följa modellens struktur, dock finns det många gemensamma beröringspunkter och beroende i de olika kriterierna. Vi har därför valt att ha en separat del för påverkande faktorer, men som antingen inte fullt följer strukturen eller inte endast faller under en kategori. Dessutom anser vi att starkt påverkande faktorer inte direkt behandlas av Neumann, vilket i sig har ett syfte, men som enligt oss borde vägas in.

Teknologi har många dimensioner och varierande påverkan på olika kriterier. Först vill vi nämna den allmänna teknikutvecklingen, det vill säga flygplanskapningar och 9/11 är ju inte aktuella intills dess att teknikutvecklingen har nått den nivån att transportmedlet blivit allmänt tillgängligt. Detta kan också kopplas till de tekniska skyddsåtgärder som utvecklas och implementeras för att kontra dessa hot. En annan dimension av teknologin, som har en liknande koppling till globaliseringen, som tillgängliga transportmedel, är nivån på informationsteknik. Vi vill hävda att framförallt strukturer och metoder starkt påverkas av informationsteknologins utveckling. Jämför vi vad som fanns tillgängligt för vår exempelorganisationer: RAF och vad som finns tillgängligt för Hezbollah, uppstår stora skillnader. Detta kan på olika nivåer både underlätta och försvåra olika organisationsstrukturer, deras förmåga att kommunicera, koordinera och föra ut sitt budskap. Utöver detta har kombinationen av informationsteknologin och finanssystemet också öppnat tidigare oanade möjligheter för snabbt och fjärran stöd i form av finansiering. Nästa dimension vi anser vara av vikt är tillgängligheten och förmågan att använda viss typ av teknologi. Under detta kommer vi oundvikligen in på massförstörelsevapen, vilket vi endast kommer nämna i korthet med hänsyn till avgränsningarna. Om terrororganisationer skulle få tillgång till massförstörelsevapen, vill vi hävda att detta inte är ett självklart val. Även om hotet om denna förmåga, utan avsikt att använda densamma, kanske kan ses som den ultimata terrorhandlingen, anser vi också att det kan ha förödande eller klart negativ inverkan på organisationen. Dessutom innebär ju inte innehav automatiskt förmågan att nyttja densamma, även om detta skiljer sig för de olika systemen. Explosiva ämnen är vanligt förekommande i många terrordåd. Även om instruktioner kan finnas tillgängligt på internet, eller sprids inom en organisation, är inte egen tillverkning, förvaring och transport lika självklar. En annan begränsande faktor kan vara tillverkandet av bomber eller motsvarande, slutligen kommer kunskapen att styra detonationen, exempelvis genom mobiltelefoner. Detta i sig kan också vara en begränsning vad avser teknologi, även om de flesta avlägsna platser numera oftast har

mobiltäckning. Tillgängligheten och förmågan att använda teknologi, blir oftast mer uttalad desto mer ovanlig och otillgänglig teknologin är för allmänheten. Avslutningsvis inom området teknologi vill vi lägga tanken om, att de som har till uppgift att stoppa terrorismen också drar motsvarande fördelar och nackdelar av teknologin. Detta kan slå olika hårt beroende på hur terrororganisationen använder sig av teknik och vilken typ av teknik.

En betydande del, vad avser samtliga kriterier i modellen, är kopplat till olika former av identiter och roller som en organisation kan eller bör ta hänsyn till. Denna del kommer att presenteras ifrån organisationens mitt och utåt, därmed inleder vi med den uppfattade självbilden. Här ser vi kopplingar framförallt till struktur och målsättning, enligt modellen. I sakens natur ligger att de flesta terrororganisationer skapar en självbild av sin organisation, som sin saks främsta förkämpe och att de är beredda att agera i saken. Vilket också är viktigt för organisationen att kunna kommunicera till sina närmaste anhängare och supportrar, samt i vissa fall också i syfte att rekrytera. Därmed kan organisationens sätt att organisera sig komma att påverkas, och en differentiering vad gäller kommunikation avseende olika mottagare. Under vår faktainsamlingen kan exempelvis noteras att Hezbollah's hållning till sina två huvudsakliga stödjande parter – Iran och Syrien, skiljer sig åt, vilket i sin tur har en annan ton än den som berör den inrikespolitiska situationen i Libanon. Vi har också kunnat se olika grader av klara uppdelningar mellan militär och annan verksamhet, detta förekommer nästan uteslutande i hierarkiska organisationer – det vill säga kategoriseras som gammal terrorism. En utveckling av denna uppbyggnad av organisation, kan med stor sannolikhet undersökas närmare, vad avser en enklare transition till acceptabel förhandlingspartner.

7. Slutsatser

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att teoribildningen om gammal och ny terrorism är två trubbiga begrepp för att kategorisera in terrororganisationer om man inte använder sig av det som en skala. Det finns nog sannolikt inga terrororganisationer som passar in helt på antingen gammal eller ny terrorism om man betraktar dem som olika former av terrorism där man måste uppfylla alla kriterier fullt ut för att klassas som antingen gammal eller ny. Det möjliga undantaget utgörs av Al-Qaeda, som kan betraktas som om de uppfyller samtliga kriterier för ny terrorism. Man kan göra en jämförelse med Mary Kaldors teori om nya krig där de gamla krigen inte försvinner för att det uppstår vad Kaldor karakteriserar som nya krig. Snarare blir det en sammanblandning av de två, där vissa krig uppvisar högre grad av drag av nya krig och vissa uppvisar högre grad av drag från gamla krig. Det är på detta sätt man måste betrakta ny och gammal om den skall utgöra en meningsfull teori. Med detta menar vi inte att teorier saknar betydelse och måste ha en absolut förankring och kontextualisering. Teoribildningar behövs för att föra akademiska resonemang och vidare studier inom fältet framåt.

8. Referenser

- Biddle, Stephen & Freidman, Jefferey, 2008. *The 2006 Lebanon Campaign and the Future of Warfare: Implications for Army and Defense Policy*. <http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/display.cfm?pubID=882>
- Field, Antony, 2009. "The 'New Terrorism': Revolution or Evolution", *Political Studies Review*, Vol. 7, p. 195-207
- Harik, Judith Palmer, 2007. *Hezbollah - The Changing Face of Terrorism*. New York, St Martins Press.
- Kaldor, Mary, 2007. *New & Old Wars: Organized Violence in a Global Era*. Cambridge: Polity Press.
- Kaplan, Jeffrey, 2011. "The New/Old Terrorism", *Phi Kappa Forum*, Fall, 2011, p. 4-6 <http://www.phikappaphi.org/forum/fall2011/terrorism/index.html>.
- Lynch, Orla - Ryder, Christopher, 2012. "Deadliness, organisational change and suicide attacks: understanding the assumptions inherent in the use of the term 'new terrorism'", *Critical Studies on Terrorism*, Vol.5, No. 2, p. 257-275.
- Moghadam, Assaf, 2012. "Failure and Disengagement in the red Army Faction", *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol. 35, p. 156-181.
- Neumann, Peter R., 2009. *Old and New Terrorism - Late modernity, Globalization and the transformation of political violence*. Cambridge: Polity Press.
- Norton, Augustus R., 2007. *Hezbollah - A Short History*. Princeton University Press: New Jersey.
- Pluchinsky, Dennis A., 1992. "Academic Research on European Terrorist Developments: Pleas from a Government Terrorism Analyst", *Studies in Conflict and Terrorism*, Vol. 15, p. 13-23.
- Pluchinsky, Dennis A., 1993. "Germany's Red Army Faction: An Obituary", *Studies in Conflict and Terrorism*, Vol. 16, p. 135-157.
- RAND Corporation, Databas [elektronisk] 2012. RAND Database of Worldwide Terrorism Incidents. http://smapp.rand.org/rwtid/search_form.php 2012-12-30.
- Rethmann, Petra, 2006. "On Militancy, Sort of", *Cultural Critique*, Nr. 62, p. 67-91.
- United Nations (UN), Hemsida [elektronisk]. Press release SG/SM/5992 - 1996 Only Global Action Can Eradicate Evil of Terrorism. <http://www.un.org/News/Press/docs/1996/19960529.sgsm5992.html> 2012-12-21.
- United States Department of Defense (US DoD),Hemsida [elektronisk]. *Joint Publication 1-02: Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms* http://ra.defense.gov/documents/rtm/jp1_02.pdf 2012-12-21.